

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 129/2013-11

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 20. februára 2013 predbežne prerokoval sťažnosť PhDr. S. D., P., a F. D., P., obaja zastúpení A. s. r. o., P., zastúpenej konateľom a advokátom JUDr. K. V., vo veci namietaného porušenia ich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práv podľa čl. 6, čl. 13, čl. 17 a čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 4 Co 30/2012 z 19. októbra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť S. D. a F. D. o d m i e t a pre zjavnú neopodstatnenosť.

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 14. januára 2013 doručená sťažnosť PhDr. S. D., P., a F. D., P. (ďalej len „sťažovatelia“), obaja zastúpení A. s. r. o., P., zastúpenou konateľom a advokátom JUDr. K. V., ktorou namietajú porušenie svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práv podľa čl. 6, čl. 13, čl. 17 a čl. 41 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Krajského

súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 4 Co 30/2012 z 19. októbra 2012 (ďalej len „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z k nej pripojených príloh vyplýva:

«... rozsudky... Okresného, resp. Krajského súdu v Prešove protizákonne a protiústavné sťažovateľom odňali vlastnícke právo k zastavanému pozemku o výmere 400 m², na ktorom majú legálne postavenú rekreačnú chatu. Podľa sťažovateľov, terajší vlastníci dotknutej parcely, ktorá nie je totožná s parcelou, na ktorej sa nachádza rekreačná chata, si svoj nárok neuplatnili v zákonnej prekluzívnej lehote podľa § 868 až § 879 Občianskeho zákonníka. Pritom podľa § 879 OZ vlastnícke vzťahy k nehnuteľnostiam najmä napr. tzv. osadnícke vzťahy, urbariáty, komposesoráty sú upravené zákonom Národnej rady príslušnej republiky, t. j. napr. zák. č. 293/92 Zb. o úprave niektorých vlastníckych vzťahov k nehnuteľnostiam a zák. č. 189/1992 Zb. o úprave niektorých pomerov súvisiacich s nájmom bytov a s bytovými náhradami. V súdnych konaniach bolo preukázané, že dotknutá nehnuteľnosť sa nachádza v osade rekreačných chát, v rekreačnej oblasti S., na ktoré Mesto P. i vydalo štatút rekreačnej oblasti.

Preto i z tohto dôvodu súdy oboch stupňov mali posudzovať nárok sťažovateľov i vo vzťahu „lex specialis“. Naopak, tzv. vlastníčka O. F. dotknutú nehnuteľnosť (pritom je otázne, či je to nehnuteľnosť nachádzajúca sa pod rekreačnou chatou), vlastníctvo nadobudla kúpou od M. B. v roku 2008, keď pritom na základe vykonaných úprav v rámci ROEP, kritická nehnuteľnosť mala byť začlenená do vlastníctva M. B., a to ako orná pôda i napriek tomu, že nehnuteľnosť sa nachádza v rekreačnej oblasti.

Prvostupňový súd pri posudzovaní uplatneného nároku odmietol aplikovať výkladové pravidlo, podľa § 3 ods. 1 OZ a... prvostupňový súd nerešpektoval základný procesný princíp podľa § 1 O. s. p...

Sťažovatelia v 1. a 2. rade tvrdia, že v konečnom dôsledku súdy oboch stupňov, porušili ich ústavné práva podľa čl. 1 Ústavy SR... čl. 2 ods. 3 Ústavy SR... čl. 20 Ústavy SR... čl. 46 ods. 1 Ústavy SR... sťažovatelia v 1. a 2. rade tvrdia, že súdy oboch stupňov nepostupovali v súlade s ich ústavnými právami a jednostranne bez akéhokoľvek zákonného „váženia“, zamietli ich návrh na určenie vlastníckeho práva, keď pritom žalovaná v 1. rade špekulatívne nadobudla vlastníctvo pozemkov, na ktorých majú sťažovatelia v 1. a 2. rade

postavenú rekreačnú chatu, od žalovanej v 2. rade až v roku 2007. Pritom sťažovatelia v 1. a 2. rade dobromyseľne a nerušene pozemok patriaci k rekreačnej chate užívali od roku 1969, t. j. do podania žaloby, t. j. 42 rokov. Potom sťažovatelia ku dňu 01. 01. 1992 nadobudli vlastníctvo k zastavanému pozemku rekreačnou chatou z titulu vydržania tohto vlastníctva. Súdy vôbec nebrali do úvahy tú skutočnosť, že sťažovatelia v 1. a 2. rade reálne a nerušene užívali časť pozemku, na ktorej majú postavenú svoju rekreačnú chatu a ich správanie sa nebolo možné vysvetľovať len ako dobromyseľné a nerušené užívanie rekreačného pozemku. Nič nemení na skutočnosti, že sťažovatelia v 1. a 2. rade tvrdili pred súdom, že platili JRD S., so sídlom v A., nájomné. Takéto nájomné ani nebolo dohodnuté v nájomnej zmluve. Preto táto zmluva, podľa § 41a OZ, musí byť aplikovaná ako zmluva o bezplatnom užívaní pozemku na rekreačné účely. Sťažovatelia v 1. a 2. rade, vykonávali platby, za chatou zastavanej pozemok, avšak tieto platby mylne posudzovali ako nájomné. Po vykonanom dokazovaní bolo preukázané, že tieto platby nie sú nájomným za užívanie pozemku, ale platbou dane z nehnuteľnosti platené v prospech Obce K. Dobromyseľnosť a nerušenosť užívania žalovaného pozemku bolo preukázané i tým, že na túto lokalitu ako rekreačná oblasť S. bol vydaný tzv. rekreačný štatút, tzn. že žalovaný pozemok nikdy nemohol patriť do režimu poľnohospodárskej, resp. hospodárskej pôdy, ale v súlade s platnými zákonmi v roku 1969 išlo o pozemok daný do osobného užívania. Preto ani nie je možné na žalovaný pozemok, aplikovať zák. č. 229/91 Zb. v platnom znení. Súdy pochybili, keď nárok sťažovateľov v 1. a 2. rade, neposudzovali podľa § 872 ods. 6 OZ, podľa novely OZ 509/1991 účinnej od 01. 01. 1992.

Sťažovatelia tvrdia, že napadnuté rozsudky sú zmätočné a nepreskúmateľné, nielen po vecnej stránke, ale i po právnej stránke. Súdy vôbec nebrali do úvahy tieto rozhodujúce skutočnosti a tomu zodpovedajúci právny stav. Konkrétne súdy nesprávne právne posúdili uplatnený nárok a nebrali vôbec do úvahy platné hmotnoprávne ustanovenia OZ o možnosti nadobudnúť vlastníctvo vydržaním. Toto je možné ilustrovať takto:

Súdy nepresvedčivo prejudiciálne rozhodli, že nájomná zmluva uzatvorená medzi sťažovateľmi ako nájomcami a vtedajším JRD v A., dňa 01. 09. 1969, je neplatná. Súdy ničím konkrétnym neodôvodnili, z akého právneho dôvodu táto zmluva je neplatná. Aj keď podľa názvu tohto právneho úkonu, malo sa jednať o nájomnú zmluvu, avšak podľa jej obsahu a vtedy platného právneho režimu sa jednalo o dohodu o bezplatnom užívaní

pozemku za účelom výstavby rekreačnej chaty. Súčasťou tejto zmluvy podľa jej čl. I, bol i pripojený situačný plánok, ktorý identifikoval miesto výstavby chaty vo vzťahu k vtedajšej evidencii nehnuteľnosti pre k. úz. K.

Tento odkaz na tzv. situačný plánok jednoznačne potvrdzuje, že právo osobného užívania pozemku bolo identifikované touto prílohou. Takýto postup dovoľoval i vtedajší zák. č. 22/64 Zb. o evidencii nehnuteľností. Doba osobného užívania pozemku bola stanovená na 50 rokov, počnúc od 1. 9. 1969, tzn. do 1. 9. 2019. Takýto spôsob uzatvárania zmlúv zo strany JRD, ako svedok jednoznačne potvrdil i starosta obce. Pritom je nepochybné, že v tomto prípade sa nejednalo o poľnohospodársky využiteľnú pôdu, ale o lesnú pôdu, na ktorú vtedajšie MsNV v P. vydalo rekreačný štatút, lebo v tomto období sa uvažovalo, že oblasť tzv. S. bude využívaná na rekreačné účely. Preto v tejto oblasti okrem povoľovania výstavby rekreačných chát, boli vybudované vtedajšími podnikmi a ROH početné pionierske tábory a veľké rekreačné zariadenia, a to na pôde, ktorá patrila do súkromného vlastníctva, resp. bola vedená v evidencii vtedajšieho poľnohospodárskeho družstva, resp. štátnych lesov...

Pokiaľ by osobné užívanie dotknutých parciel bolo protizákonné a neplatné, tak v žiadnom prípade by vtedajší MsNV, Odbor výstavby v P., pod číslom 4693/69-Fa zo dňa 14. 06. 1973 nemohol vydať rozhodnutie o prípustnosti stavby pre rekreačnú chatu v rekreačnej oblasti S... ani Obec K. dňa 12. 04. 2005 nevydala sťažovateľom potvrdenie č. 201/2005 o pridelenie súpisného čísla 468 na stavbu „chata na rekreáciu“ postavená na pozemku parc. č. 652 k. úz. K. Podľa tohto potvrdenia Obce K. predmetná chata bola daná do užívania ešte v roku 1963...

Aj keď sťažovatelia v 1. a 2. rade mali tvrdiť, že za pozemok daný do osobného užívania mali platiť nájomné, toto ich tvrdenie bolo zrejme vyprodukované omylom... lebo v skutočnosti platili bývalému MNV K., resp. neskôr Obecnému úradu v K. domovú daň, resp. daň z nehnuteľnosti... Potom neuvedenie výšky nájmu v nájomnej zmluve č. 84/69 z 1. 9. 1969, nemôže byť dôvodom na prejudiciálne rozhodnutie súdu, že má sa jednať o neplatnú nájomnú zmluvu...

Súdy hrubo pochybili, keď od sťažovateľov v 1. a 2. rade vyžadovali tzv. dobromyseľnosťou pri nakladaní s pozemkom zastavaným stavbou, ktorá je vo vlastníctve sťažovateľov v 1. a 2. rade. Súd zmätočne a deformovane v neprospech

sťažovateľov sa odvolával na ust. § 130 ods. 1 OZ... (prvostupňový súd odmietol akceptovať i prípadné pochybnosti v neprospech žalobcov i napriek tomu, že títo dobromyseľne a nerušene užívali žalovaný pozemok viac ako 43 rokov). Navyše, ani pôvodní vlastníci žalovanej parcely... nikdy nežiadali žalobcov ani o platenie nájomného, resp. o vypratanie pozemku alebo o odkúpenie tohto pozemku.

Pokiaľ by tomu bolo tak, tak žalobcovia by „oželeli“ aj svoj nárok na priznanie vlastníckeho práva z titulu vydržania, a vyporiadali by to spôsobom podľa § 135c ods. 1, 2 OZ, podľa ktorého je možné, že súd stavbu za náhradu prikáže vlastníkovi pozemku alebo súd zriadi za náhradu vecné bremeno, ktoré je nevyhnutné na výkon vlastníckeho práva k stavbe...

O tom, že vlastníctvo pozemku je možné nadobudnúť i vydržaním pozemku, ku ktorému má evidované vlastníctvo odlišná osoba od skutočného užívateľa, zodpovedá napr. i aktuálna súdna prax Okresného súdu v Prešove v konaní 13C 86/02, keď Okresný súd v Prešove vo svojom rozs. 13C 86/02-96 zo dňa 31. 10. 2005 zamietol žalobu o určenie, že žalobkyňa je výlučnou vlastníčkou parcely KNC 1037/251 o výmere 2114 m² vedenej na LV č. 1371. Túto parcelu žalobkyňa mala platne zdediť po svojom nebohom otcovi na základe rozhodnutia vtedajšieho Štátneho notárstva v P. č. k. D 504/69. Tento rozsudok svojim rozs. 3Co 234/2006 zo dňa 30. 03. 2007 potvrdil...

Pokiaľ by sa súd oboznámil s obsahom citovaného súdneho spisu, tak by musel zistiť, že držiteľ pozemku uzavrel s otcom žalobkyne neplatnú kúpnu zmluvu o odpredaji nehnuteľnosti... Napriek tomu, súd si osvojil, že i v tomto prípade sa jednalo o oprávnenú držbu právneho predchodcu žalovanej a akceptoval, že tento nadobudol vlastnícke právo vydržaním...

Táto doterajšia jednotná súdna prax súdov v P. odporuje právnym záverom sťažnosťou napadnutého rozsudku. Tento rozsudok ako hlavný dôvod na nepriznanie vlastníctva sťažovateľov vydržaním uvádza to, že nemohlo zo strany sťažovateľov dôjsť k oprávnenej držbe, lebo títo mali neplatnú nájomnú zmluvu s vtedajším JRD (podľa vtedy platného zákona o poľnohospodárskom družstevníctve, družstvá napr. mohli dávať časť ornej pôdy do užívania aj ako tzv. záhumienok).

Sťažovatelia k tomuto príkladu, aká je súdna prax na Okresnom súde v Prešove, si dovoľujú uviesť i ďalšie judikáty slovenských súdov, cit.: „R 44/1996: Neplatnosť

právneho úkonu o prevode vlastníctva nie je okolnosťou vylučujúcou nadobudnutie vlastníctva vydržaním...»

Sťažovatelia poukazujú tiež na procesné pochybenia Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) a krajského súdu v konaní a uvádzajú: «zo strany žalovanej sa jedná o nedostatok v jej zastúpení advokátom JUDr. B.

Konkrétne plnomocenstvo na právne zastúpenie žalovanej v 1. rade... je nejasné a nezrozumiteľné, keď v plnomocenstve zo 07. 03. 2011 je ako dôvod splnomocnenia, cit.: „Spor D. F.“

Dokonca je tu vážna pochybnosť hodnovernosti podpisu žalovanej v 2. rade, t. j. F., keď na ďalšom plnomocenstve z 28. 11. 2011 nie je uvedený dôvod splnomocnenia a dokonca podpis splnomocniteľky je úplne odlišný od jej podpisu na plnomocenstve zo 07. 03. 2011...

Súd porušil procesné právo sťažovateľov na vykonanie všetkých dôkazov sťažovateľov v 1. a 2. rade, keď bez akéhokoľvek odôvodnenia odmietol ich návrh na vykonanie dokazovania vypočutím svedkov...

Pokiaľ by súd vypočul navrhovaných svedkov, tak títo by mu potvrdili, že skutočne ako majitelia chat v rekreačnej oblasti S. vydržaním nadobudli vlastníctvo i k zastavaným pozemkom rekreačnými chatami.

Týmto súd odňal možnosť sťažovateľom riadne konať a uplatňovať svoje práva pred súdom. Títo svedkovia by jednoznačne potvrdili, že skutočne nielen sťažovatelia, ale i ďalší vlastníci rekreačných chat v rekreačnej oblasti S., dlhé desaťročia nerušene užívali nielen svoje legálne rekreačné chaty, ale i príľahlý pozemok a až od momentu, keď tieto pozemky odkúpila O. F., i títo majú podobné problémy ako sťažovatelia...

Aj keď Slovenská republika je v Európskej únii, kritizovaný postup prvostupňového súdu je nielen porušením procesného práva, hmotného práva, i ústavného práva podľa čl. 46 Ústavy SR, ale v konečnom dôsledku i Listiny základných práv a slobôd. Podľa tejto listiny, pokiaľ procesné právne úkony účastníkov riadenia obsahujú zjavnú nesprávnosť, keď odstránenie umožňuje rovnako odstrániť nedostatok podmienok v riadení, pričom konštatovanie tejto zjavnosti nevyžaduje procesnú aktivitu súdu (napr. dokazovanie), nutné účastníkom riadenia dať príležitosť túto nesprávnosť odstrániť. Opakom tohto postupuje

prehnaný formalizmus, ktorého dôsledkom je sofistickované zdôvodňovanie zjavnej nespravodlivosti, a tým dotknutie zmyslu § 1 O. s. p., čl. 90 Ústavy a čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd.

Tieto pochybnosti sú evidentné i pri podpise O. F. za kupujúceho pri kúpnej zmluve z 3. 9. 2008...

Toto podporuje i tá skutočnosť, že pokiaľ by O. F. nezačala protiprávne atakovať ich dobromyseľné užívanie rekreačnej chaty... je viac ako pravdepodobné, že by neboli nútení podať túto žalobu. Navyše žalovaná v 1. rade nikdy písomne neoslovila žalobcov na to, aby títo odkúpili od nej pozemok nachádzajúci sa pod rekreačnou chatou, ale ako i ohliadka na mieste samom potvrdila, žalovaná buduje prístupovú cestu k svojej chate tak, že táto sa dotýka rekreačnej chaty žalobcov.

... umiestnenie prístupovej cesty... je v hrubom rozpore nielen so zák. č. 50/76 Zb... ale i s príslušnými vykonávacími vyhláškami... Pokiaľ by sa žalobcovia nebránili touto žalobou... v súčasnosti by O. F. im celú rekreačnú chatu i s príslušenstvom svojvoľne a protizákonne zbúrala...

v konečnom dôsledku súdy oboch stupňov Slovenskej republiky porušili nielen platné právne predpisy vo vzťahu k Občianskemu zákonníku, ale i ich ústavné práva podľa čl. 1, čl. 20, čl. 46 Ústavy SR, čo... znamená i hrubé porušenie ich európskych práv podľa čl. 6, 13, 17, 41 Dohovoru o ľudských právach a slobodách, keďže je nepochybné, že sťažovatelia sú nielen slovenskými štátnymi občanmi, ale i občanmi Európskej únie.»

Sťažovatelia navrhli, aby ústavný súd rozhodlo týmto nálezom:

„1. Právoplatným rozsudkom 4Co 30/2012 Krajského súdu v Prešove zo dňa 19. 10. 2012 (doručeného sťažovateľom dňa 26. 11. 2012), ktorým bol potvrdený rozsudok 17C 20/2011 Okresného súdu v Prešove zo dňa 30. 01. 2012. Boli porušené základné ústavné práva PhDr. S. D. a F. D., bytom P., a to hlavne, ich právo na zákonnú ochranu podľa čl. 1, čl. 20, čl. 46 ods. 1, čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky, ako i ich základné ľudské práva podľa Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, a to najmä v jeho článkoch 6, 13, 17, 41 a nasl.

2. Rozsudok 4Co 30/2012 zo dňa 19. 10. 2012 Krajského súdu v Prešove sa zrušuje a vracia sa na opätovné rozhodnutie Okresnému súdu v Prešove v konaní 17C 20/2011.

3. Priznáva sťažovateľom náhradu nemajetkovej ujmy vo výške 10.000 €, ktorú je povinný zaplatiť Krajský súd v Prešove do 2 mesiacov odo dňa právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Priznáva trovy konania právneho zastúpenia vo výške 323,52 € (§ 11 ods. 3 advokátskej tarify) vyčíslenej právnym zástupcom sťažovateľom, ktoré je Krajský súd v Prešove povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľom do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia (nálezu).“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

O zjavnej neopodstatnenosti sťažnosti možno hovoriť predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, ktorého porušenie sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 50/05 a IV. ÚS 288/05).

Sťažovatelia sa sťažnosťou domáhajú vyslovenia porušenia svojich základných práv podľa čl. 20, čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 ústavy a práv podľa čl. 6, čl. 13, čl. 17 a čl. 41 dohovoru rozsudkom krajského súdu, ktorým bol potvrdený rozsudok okresného súdu sp. zn. 17 C 20/2011 z 30. januára 2012 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) o zamietnutí žaloby sťažovateľov o určenie vlastníckeho práva k pozemku, na ktorom majú postavenú rekreačnú chatu (ďalej len „pozemok“).

1. K namietanému porušeniu čl. 46 ods. 1 ústavy, čl. 47 ods. 3 ústavy a čl. 6 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch alebo oprávnenosti akéhokoľvek trestného obvinenia proti nemu.

Ústavný súd v súlade so svojou ustálenou judikatúrou konštatuje, že obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru sú obdobné záruky, že vec bude spravodlivo prerokovaná nezávislým a nestranným súdom postupom ustanoveným zákonom. Z uvedeného dôvodu v týchto právach nemožno vidieť podstatnú odlišnosť (II. ÚS 27/07).

Podľa konštantnej judikatúry ústavný súd nie je súčasťou systému všeobecných súdov, ale podľa čl. 124 ústavy je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti, ktorý rozhoduje o sťažnostiach týkajúcich sa porušenia základných práv a slobôd vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd. Pri uplatňovaní tejto právomoci ústavný súd nie je v zásade oprávnený preskúmať a posudzovať právne názory všeobecného súdu ani jeho posúdenie skutkovej otázky. Úlohou ústavného súdu totiž nie je zastupovať všeobecné súdy, ktorým predovšetkým prislúcha interpretácia zákonov. Úloha ústavného súdu sa obmedzuje na kontrolu zlučiteľnosti účinkov takejto interpretácie a aplikácie s ústavou alebo kvalifikovanou medzinárodnou zmluvou o ľudských právach a základných slobodách. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je preto daná len v prípade, že je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, že účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve (I. ÚS 225/03).

Vo všeobecnosti úlohou súdnej ochrany ústavnosti poskytovanej ústavným súdom napokon nie je ani chrániť fyzické osoby a právnické osoby pred skutkovými omylmi všeobecných súdov, ale chrániť ho pred takými zásahmi do jeho práv, ktoré sú z ústavného hľadiska neospravedlňiteľné a neudržateľné (I. ÚS 17/01, IV. ÚS 111/09).

Krajský súd v relevantnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku uviedol:

«V zákonom stanovenej lehote podali proti rozsudku odvolanie žalobcovia. Namietali, že súd odmietol aplikovať výkladové pravidlo vyplývajúce z ust. § 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého výkon práv a povinností vyplývajúcich

z občianskoprávných sporov nesmie byť v rozpore s dobrými mravmi. Napadnutý rozsudok považovali za zmätočný, nepreskúmateľný nielen po stránke vecnej, ale i právnej. Ďalej namietali, že súd nezohľadnil hmotnoprávne ustanovenie Občianskeho zákonníka o možnosti nadobudnúť vlastnícke právo vydržaním. Nesúhlasili so záverom súdu, ktorý pre nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním skúmal dobromyseľnosť pri nakladaní s pozemkom od žalobcov v 1. a 2. rade. Poukázali na to, že pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená. Sporný pozemok žalobcovia dobromyseľne a nerušene užívali viac ako 43 rokov.

Ďalej poukázali na súdnu prax Okresného súdu Prešov, a to rozhodnutie týkajúce sa konania vo veci vedenej pod sp. zn. 13C 86/2002 v spojení s rozsudkom Krajského súdu v Prešove sp. zn. 3Co 234/2006. Ďalej namietali procesné pochybenie súdu. Poukázali na to, že v udelenom plnomocenstve na právne zastúpenie žalovanej v 1. rade udelené plnomocenstvo je nejasné, nezrozumiteľné, lebo nie je presne špecifikované, na ktorú konkrétnu vec sa vzťahuje. Ďalej namietali porušenie procesných práv žalobcov na vykonanie všetkých dôkazov tým, že súd nevypočul navrhovaných svedkov, a tým odňal možnosť žalobcom riadne konať a uplatňovať svoje práva pred súdom. Taktiež namietali výrok o trovách konania. Uplatnené náhrady považovali za nehospodárne a neúčelné vo vzťahu k použitiu osobného motorového vozidla pri účasti na ohliadke na mieste samom. Ďalej namietali nesprávne priznanie dane z pridanej hodnoty, aj za náhradu cestovného a stratu času, ako aj, že nebolo preukázané, že by právny zástupca žalovaných zaplatil kolkové známky zo svojich finančných prostriedkov, a preto z tohto dôvodu úhrada kolkových známok nemôže spadať pod poskytnutie právnej služby. Ďalej poukázali na to, že súd mal pri rozhodovaní otravách konania aplikovať ust. § 150 Občianskeho súdneho poriadku s prihliadnutím na vek, zdravotný stav, ako aj majetkové pomery na strane žalobcov, ktorých jediným príjmom je príjem z dôchodku. Poukázali na to, že žalovaná v 1. rade nikdy písomne neoslovila žalobcov, aby odkúpili pozemok nachádzajúci sa pod rekreačnou chatou i napriek tomu, že pri ohliadke na mieste samom potvrdila, že vybuduje prístupovú cestu k svojej chate, ktorá sa dotýka rekreačnej chate žalobcov. Umiestnenie prístupovej cesty, na ktoré dodnes nebolo vydané stavebné povolenie považovali v hrubom rozpore so zákonom o stavebnom konaní. Navrhli zmeniť napadnutý rozsudok a žalobe

vyhovieť. Uplatnili si náhradu trov konania, alternatívne zrušiť napadnutý rozsudok a vec vrátiť súdu prvého stupňa na ďalšie konanie.

Právny zástupca žalobcov na odvolacom pojednávaní trval na dôvodoch podaného odvolania. Na doplnenie uviedol, že nájomnú zmluvu mal súd posudzovať podľa jej obsahu. Na základe neplatnej zmluvy žalobcovia vstúpili do oprávnenej držby sporného pozemku...

Oboznámením sa s obsahom spisu, ako aj odôvodnením napadnutého rozhodnutia odvolací súd zistil, že súd prvého stupňa správne zistil skutkový stav veci, ako aj správne právne vec posúdil (§ 153 ods. 1 O. s. p.).

Odvolací súd sa stotožňuje s názorom súdu prvého stupňa, že na základe neplatnej nájomnej zmluvy nemohli byť žalobcovia dobromyseľní v tom, že užívajú spornú nehnuteľnosť ako svoju vlastnú. Namietané nesprávne posúdenie nájomnej zmluvy č. 84/69 (v spise na č. l. 4. až 5 dňom 1. 9. 1969) uzavretej žalobcami a JRD „S.“ A., nebolo dôvodné. Žalobcovia z nájomnej zmluvy nemohli nadobudnúť presvedčenie, že sú dobromyseľní, a že touto nájomnou zmluvou vstupujú do oprávnenej držby. Inštitút práva osobného užívania pozemku a nájom je odlišným inštitútom. V súvislosti s dlhodobým užívaním veci v nájme nemôže dôjsť k premene nájmu na vlastnícke právo, ako je to v prípade práva osobného práva nehnuteľnosti, na čo súd prvého stupňa správne poukázal.

Namietaná nepreskúmateľnosť, zmätočnosť napadnutého rozhodnutia nebola opodstatnená. Odôvodnenie rozhodnutia spĺňa všeobecné náležitosti odôvodnenia rozhodnutia, je jasné, presvedčivé, zrozumiteľné v súlade s ust. § 157 ods. 2 O. s. p. Ani táto odvolacia námietka nebola opodstatnená. Namietané procesné pochybenie súdu vo vzťahu k udelenému plnomocenstvu žalovanou v 1. rade vo vzťahu k právnomu zástupcovi nebolo opodstatnené. Je nesporné, že plnomocenstvo bolo udelené, označenie veci nemá za následok jej zmätočnosť. K spochybneniu uvedeného plnomocenstva v konaní pred súdom nedošlo. Označenie sporu na udelenom splnomocenstve je vecou právneho zástupcu.

Vo vzťahu k namietanému výroku o trovách konania odvolací súd poukazuje na to, že náhrada kolkových známok, ako aj náhrada cestovného, straty času vo vzťahu k týmto uplatneným náhradám nebola uplatnená daň z pridanej hodnoty. Tieto námietky neboli opodstatnené. Vo vzťahu k aplikácii ust. § 150 O. s. p. odvolací súd uvádza, že v sporovom konaní platí zásada zodpovednosti účastníka za výsledok sporu vyplývajúca z ust. § 142

ods. 1 O. s. p. Súd prvého stupňa správne posúdením úspechu žalovaných v spore im priznal náhradu trov konania vo vzťahu k žalobcom. Aplikácia ust. § 150 ods. 1 O. s. p. prichádza do úvahy len výnimočne za predpokladu preukázania existencie dôvodov hodných osobitného zreteľa. Len nepriaznivé sociálne a majetkové pomery žalobcov samo o sebe nemôžu byť dôvodom pre nepriznanie náhrady trov konanie žalovaným, ktoré boli v konaní úspešné. Súčasťou práva účastníka na súdnu ochranu zaručeného Ústavou Slovenskej republiky (čl. 46 a nasl.), ako aj v súlade s právom na spravodlivý súdny proces je aj právo na priznanie náhrady trov konania účastníkovi, ktorý bol v sporovom konaní úspešný. Nepriaznivé sociálne a majetkové pomery žalobcov boli zohľadnené pri rozhodovaní o ich žiadosti o priznanie oslobodenia od súdnych poplatkov. Nepriznaním náhrady trov konania žalovaným by došlo k neprimeranému zásahu do majetkovej sféry žalovaných – fyzických osôb. Ani táto námietka nebola opodstatnená.

Pri posudzovaní okolností hodných osobitného zreteľa treba prihliadať na osobné, majetkové, zárobkové a iné pomery všetkých účastníkov konania, všímať si aj okolnosti, ktoré viedli účastníkov k uplatneniu práva na súde aj ich postoja v konaní (Zborník IV. str. 64 Jaroslav Krajčák a kol., Občiansky súdny poriadok Eurunion).

Len neúspech žalobcov v konaní nemôže byť dôvodom na nepriznanie náhrady trov konania úspešným žalovaným (ZSP č. 6/2006).

Ani táto námietka nebola dôvodná.

Z týchto dôvodov odvolací súd potvrdil napadnutý rozsudok ako vecne správny v súlade s ust. § 219 ods. 1 O. s. p..

O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 224 ods. 1 v spojení s ust. § 142 ods. 1 O. s. p., t. j. zásadou úspechu žalovaných v odvolacom konaní, ktorým bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia za 2 úkony právnej služby á 28,50 Eur (tarifná odmena vo výške 1/13 výpočtového základu určeného pre rok 2012), t. j. v sume 58,69 Eur (§ 11 ods. 1 písm. a) vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z., o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov, ďalej len citovanej vyhlášky). Z dôvodu zastupovania právnym zástupcom dvoch účastníkov na strane žalovaných bola základná sadzba tarifnej odmeny znížená o 50 % v súlade s ust. § 13 ods. 2 citovanej vyhlášky. Odvolací súd priznal náhradu za 2 úkony právnej služby u každej zo žalovaných, a to vyjadrenie k odvolaniu zo dňa 20. 3. 2012, ako aj účasť na odvolacom

pojednávani dňa 19. 10. 2012, 4 x á 29,34 Eur, t. j. 117,36 Eur [§ 14 ods. 1 písm. b), c) citovanej vyhlášky. Súčasťou priznanej náhrady je 2 x režijný paušál á 7,63 Eur (§ 16 ods. 3 citovanej vyhlášky]. Celkom z titulu trov právneho zastúpenia bola priznaná náhrada vo výške 132,66 Eur, z toho 20 % daň z pridanej hodnoty v sume 26,53 Eur, t. j. celkom bola priznaná náhrada trov právneho zastúpenia vo výške 159,19 Eur. Právny zástupca preukázal, že je platom dane z pridanej hodnoty, a to osvedčením vydaným Daňovým úradom P. dňa 26. 2. 2009, IČO pre daň SK..., a to od 17. 3. 2009 (v spise na č. l. 172). Povinnosť žalobcov v 1. a 2. rade nahradiť žalovaným trov právneho zastúpenia vyplýva z ust. § 149 ods. 1 O. s. p., u ktorých výška je v súlade s citovanou vyhláškou.»

Vo svojej doterajšej judikatúre ústavný súd zdôrazňuje, že odôvodnenia rozhodnutí prvostupňového súdu a odvolacieho súdu nemožno posudzovať izolovane (m. m. II. ÚS 78/05, III. ÚS 264/08, IV. ÚS 372/08, IV. ÚS 350/09), pretože prvostupňové a odvolacie konanie z hľadiska predmetu konania tvoria jeden celok.

V danom prípade k námietkam sťažovateľov vyjadreným v odvolaní zaujal podrobné stanovisko v odôvodnení svojho rozhodnutia už okresný súd, pričom z citovanej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu vyplýva, že okresný súd zistil správne skutkový stav a správne vec právne posúdil.

V tejto súvislosti ústavný súd poukazuje aj na rozsudok okresného súdu, v ktorom okrem iného uvádza: „Žalobcovia dňa 26. 1. 2011 doručili návrh, ktorým žiadali určiť, že sú vlastníkami parcely 652 o výmere 400 m² kat. územie K., na ktorej je postavená rekreačná chata č. súpisné 468 patriaca do vlastníctva žalobcov na tom skutkovom základe, že dňa 1. 9. 1969 uzatvorili s prenajímateľom JRD S. so sídlom v A. nájomnú zmluvu na dobu nájmu 50 rokov počnúc od 1. 9. 1969 na pozemok v správe prenajímateľa za účelom výstavby rekreačnej chaty. Podľa tejto zmluvy mali právo užívať pozemok do 1. 9. 2019. Rozsah výmery pozemku v zmluve nebol určený, a preto platí aj zákonný stav podľa § 199 až § 200 vtedy platného Občianskeho zákonníka, podľa ktorého pozemky patriace do vlastníctva alebo do správy socialistických organizácii možno dať do užívania občanom pre účely výstavby rekreačnej chaty najviac o výmere 400 m². Rozhodnutím MNV v P.

odboru výstavby č. 4693/69 zo dňa 14. 6. 1973 bolo vydané rozhodnutie o prípustnosti stavby pre rekreačnú chatu v rekreačnej oblasti S. Dňa 12. 4. 2005 Obec K. vydalo potvrdenie o súpisnom čísle 468 rekreačnej chaty na parcele 652 kat. územie K. s potvrdením, že táto bola daná do užívania v roku 1973 vrátane príslušného pozemku ku chate. Podľa listu vlastníctva č. 991 kat. územie K., vlastníkom parcely č. 810/102 – trvalé trávnaté porasty o výmere 2703 m² je žalovaná v 1. rade. Na tejto parcele by sa mala nachádzať aj parcela 652, na ktorej je postavená chata č. súpisné 468. Listom z 29. 8. 2010 žalovaná v 1. rade vyzvala žalobcu v 2. rade na odstránenie stavieb z pozemku, a to v termíne do 30. 9. 2010 s tým, že pokiaľ nedodrží tento termín, dá vypratať pozemok na svoje náklady. Na základe toho žalobcovia začali pátrať, z akého titulu a vo vzťahu k akému pozemku žalovaná v 1. rade takto vystupuje voči ním. Z výpisu z katastra nehnuteľnosti vyplýva, že vlastníckou parcely č. 810/102 je žalovaná v 1. rade. Následne zistili, že podľa kúpnej zmluvy zo dňa 3. 9. 2008 žalovaná v 1. rade kúpila tento pozemok od pôvodnej vlastníčky, t. j. žalovanej v 2. rade. Podľa grafickej identifikácie parciel č. 5839/2010, parcela KN 652 kat. územie K. bola vytvorená z časti pozemnoknižnej parcely 810/102, zapísanej v pozemnoknižnej zápisnici č. 240 kat. územie K. Žalobcovia v 1. a 2. rade v dobrej viere, dobromyselne a nerušene parcelu 652 užívali až do 29. 8. 2010, kedy žalovaná v 1. rade ich upozornila na možnosť vypratania. Žalobcovia tvrdia, že túto časť pozemku, na ktorej stojí aj ich rekreačná chata č. súpisné 468 vydržali do svojho vlastníctva, vrátane zastavaného pozemku parcela č. 652 o výmere 400 m². Podľa platného právneho režimu do 31. 3. 1983 podľa § 199 ods. 1 a § 200 ods. 1 Občianskeho zákonníka vtedy platného, mohol mať občan v osobnom užívaní pozemok prenechaný na výstavbu rodinného domu o výmere najviac 800 m² a pozemok určený na výstavbu chaty, garáže alebo zariadenia záhradiek vo výmere 400 m². Podľa Občianskeho zákonníka účinného od 1. 1. 1992 novelou, žalobcovia v 1. a 2. rade mohli nadobudnúť vlastníctvo k ich zastavanej parcele č. 652 o výmere 400 m² pre kat. územie K. vydržaním podľa § 129 ods. 1, § 130 ods. 1, § 134 ods. 1 a 3 Občianskeho zákonníka. Žalobcovia ako oprávnení držitelia nepretržite po dobu 10 rokov parcelu č. 652 užívali nerušene a stali sa oprávnenými držiteľmi aj pred 1. 1. 1992, a to tej časti parcely teraz označenej ako parcela 652 z pôvodnej pzk parcely 810/102 kat. územie K., preto im vzniklo vlastnícke právo po uplynutí zákonnej doby na vydržanie vlastníctva, preto je v tejto časti čiastočne neplatná

aj kúpna zmluva uzatvorená medzi žalovanými v 1. a 2. rade. Žalovaná v 1. rade cez parcelu 652 buduje prístupovú cestu k svojej chate, v dôsledku čoho zlikvidovala žalobcom záhradný krb, kôľňu na drevo a vyrezala okrasné kríky a stromy bez stavebného povolenia.

Žalobcovia vypovedali, že dňa 1. 9. 1969 uzavreli nájomnú zmluvu s JRD S. so sídlom v A., na základe ktorej začali užívať vyčlenený pozemok. V roku 1973 dostali stavebné povolenie na výstavbu chaty, ktorú aj v tom roku postavili a v roku 2005 im vydal starosta obce K. súpisné číslo a povolenie na užívanie chaty. Na základe toho došlo k zápisu vlastníckeho práva tejto stavby na parcele 652. Pokiaľ ide o nájomnú zmluvu, bolo dohodnuté, že budú tento pozemok užívať 50 rokov za nájomné, ktoré riadne platili a platia ho dodnes...

Z predloženej nájomnej zmluvy č. 84/69 vyplýva, že JRD S. prenajalo žalobcom na 50 rokov pozemok bez bližšej identifikácie a výmery od 1. 9. 1969 bez uvedenia výšky nájmu.

Podľa § 198 Občianskeho zákonníka č. 40/1964 platného do 31. 12. 1991 právo osobného užívania pozemkov slúži na to, aby si občania na pozemkoch, ku ktorým sa právo zriadi mohli vystavať rodinný domček, rekreačnú chatu alebo garáž alebo zriadiť záhradku.

Podľa § 199 ods. 1 citovaného zákona, právo osobného užívania môže sa zriadiť len k pozemkom, ktoré sú v socialistickom spoločenskom vlastníctve a ktoré sú podľa územných plánov alebo územných rozhodnutí určené na výstavbu rodinných domčekov, rekreačných chát alebo garáží alebo na zriaďovanie záhradiek. Pôda určená na iné účely, najmä poľnohospodárska pôda nesmie sa na zriadenie práva osobného užívania použiť.

Podľa zákona 872 ods. 1 zákona 509/1991, právo osobného užívania pozemku vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, mení sa dňom účinnosti tohto zákona na vlastníctvo fyzickej osoby. Ustanovenie § 8 ods. 1 zákona 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku tým nie je dotknuté.

Vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že by žalobcom vzniklo právo osobného užívania k predmetnému pozemku. Samotní žalobcovia, ako právny titul, ktorým sa ujali užívania predmetnej nehnuteľnosti uvádzajú nájomnú zmluvu, ktorú uzatvorili s JRD v A. v roku 1969. Ako už súd vyššie uviedol, predmetná nájomná zmluva je neplatná

právny úkon pre svoju neurčitosť v zmysle § 37 Občianskeho zákonníka, a teda súd prejudiciálne určil, že ide o neplatnú nájomnú zmluvu, ktorá je od počiatku neplatná.

Podľa § 130 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ak je držiteľ so zreteľom na všetky okolnosti dobromyseľný o tom, že mu vec alebo právo patrí, je držiteľom oprávneným. Pri pochybnostiach sa predpokladá, že držba je oprávnená.

Oprávnená držba je fakticky ovládanie vecí alebo vykonávanie práva späté s vôľou nakladať s ním ako so svojim v dobrej viere, že držiteľovi veci alebo vykonávateľovi práva tieto patria. Pri oprávnenej držbe musí byť splnené ako náležitosti faktické ovládanie vecí alebo vykonávanie práva, vôľa nakladať s vecou alebo s právom ako so svojimi, dobrá viera, že mu vec patrí alebo vykonávanie práva patria. Tá skutočnosť, či držiteľ alebo vykonávateľ práva je dobromyseľný (bona fide) alebo nedobromyseľný (mala fide), treba vždy hodnotiť objektívne, nielen zo subjektívneho hľadiska, teda z hľadiska osobného presvedčenia samotného držiteľa veci. Dobromyseľnosť, ako vnútorný psychický stav nemožno priamo dokázať. Možno onej usudzovať z okolností, v ktorých sa tento psychický stav navonok prejavuje. Základným kritériom je, či držiteľ veci alebo vykonávateľ práva pri normálnej opatrnosti, ktorú možno so zreteľom na okolnosti daného prípadu rozumne od neho požadovať, mohol alebo nemohol mať pochybnosti o tom, že mu vec, ktorú fakticky ovláda alebo právo, ktoré vykonáva patria. Okolnosti, z ktorých možno usudzovať na existenciu dobromyseľnosti musí v spore preukázať držiteľ veci, resp. vykonávateľ práva.

Na rozdiel od držiteľa vlastníka musí preukázať platný právny dôvod nadobudnutia vlastníctva. Význam oprávnenej držby spočíva v zákonnej možnosti, jej premeny na vlastnícke právo, prípadne na právo zodpovedajúce vecnému bremenu. Táto premena sa uskutočňuje zo zákona prostredníctvom vydržania, ktoré upravuje § 134 Občianskeho zákonníka, podľa ktorého oprávnený držiteľ sa stáva vlastníkom veci, ak ju má nepretržite v držbe po dobu troch rokov ak ide o hnutelnosť a po dobu 10 rokov ak ide o nehnuteľnosť.

Z vykonaného dokazovania súd má za to, že žalobcovia nepreukázali svoju dobromyseľnosť, o čom svedčí aj ich vstup do držby. Skutočnosť, že si boli vedomí, že užívajú prenajatý pozemok potvrdili sami žalobcovia a preukazovali to nájomnou zmluvou a uvádzaním, že platili nájomné, a to každoročne JRD, a potom miestnemu národnému výboru v obci.

Žalovaná v 2. rade preukázala, že predmetný pozemok nadobudla ako dedička po svojom otcovi A. I., ktorý zomrel..., a to v podiele 11/12 a podiel 1/12 nadobudla kúpnu zmluvou, ktorú uzatvorila 11. 5. 1994 s V. I., ako predávajúcim. Žalobcovia preto nemohli byť dobromyseľnými držiteľmi predmetného pozemku, keďže vlastník tejto nehnuteľnosti bol známy a bol riadne zapísaný v pozemkovej knihe, ako aj na liste vlastníctva. K premene nájomného vzťahu na vlastnícky nemôže dôjsť takýmto spôsobom, ako na to poukázali aj žalovaní. Táto premena by bola možná len v prípade práva osobného užívania pozemku, ale takéto právo osobného užívania žalobcom nebolo nikdy zriadené a ani samotní žalobcovia neodvodzovali svoj vstup do držby zriadením práva osobného užívania. Z tohto dôvodu žalobcovia nemohli ako oprávnení držitelia vydržať predmetnú nehnuteľnosť, pretože vstup do držby nebol na základe toho, že by nebol známy vlastník predmetnej nehnuteľnosti, ale na základe toho, že tento vstup odôvodňovali z titulu nájomnej zmluvy. To, že pôvodný vlastník, t. j. žalovaná v 2. rade od žalobcov nepožadovala úhradu nájomného, resp. že neriešila s nimi užívanie tohto pozemku ešte neznamená, že žalobcovia sú dobromyseľní držitelia. Vlastník pozemku má právo sám rozhodnúť, akým spôsobom bude vykonávať svoje vlastnícke právo a ako sama žalovaná v 2. rade uviedla, ujala sa vlastníctva po zrušení štátnych majetkov, kedy boli pozemky vrátené vlastníkom. V roku 1992 v dedičskom konaní nešila toto vlastnícke právo na základe dedičského konania, ktorým ho aj nadobudla a bola zapísaná na liste vlastníctva a v roku 1994 si odkúpila zostávajúci podiel, takže od roku 1994 bola výlučnou vlastníčkou parcely 810/102. Žalobcovia mali možnosť zistiť, kto je vlastníkom tejto nehnuteľnosti nahliadnutím do listu vlastníctva na katastri nehnuteľnosti, resp. na obecnom úrade. Sám vypočutý svedok starosta obce Ing. V. I. potvrdil, že tento pozemok nikdy nespadal do vlastníctva obce. Bolo známe aj pri delimitácii majetku po zaniknutých národných výboroch, že tieto pozemky majú svojho vlastníka a nespadajú do majetku obce, ani štátu. Žalovaná v 1. rade preukázala, že na základe kúpnej zmluvy uzavretej so žalovanou v 2. rade sa stala vlastníčkou v roku 2007, kedy bol aj povolený vklad vlastníckeho práva, a preto ako vlastník má právo toto svoje vlastnícke právo realizovať, užívať, nakladať sním podľa svojho rozhodnutia. Táto žaloba žalobcov nie je preto dôvodná a súd ju zamietol.“

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia rozsudku krajského súdu a rozsudku okresného súdu ústavný súd konštatuje, že citované rozsudky obsahujú dostatok skutkových a právnych záverov, a závery, ku ktorým krajský súd dospel, nemožno označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené a nevyplývajú z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Ústavný súd preto považuje takéto odôvodnenie rozsudku za dostatočné, jasne a zrozumiteľne reagujúce na všetky pre vec významné argumenty sťažovateľov obsiahnutých v ich odvolaní, a teda za ústavne konformné.

Ústavný súd po oboznámení sa s odvolaním sťažovateľov proti rozsudku okresného súdu zistil, že sťažnosť doručená ústavnému súdu a odvolanie proti rozsudku okresného súdu sú takmer totožné.

Ústavný súd konštatuje, že s dôvodmi odvolania proti rozsudku okresného súdu sa vysporiadal krajský súd v napadnutom rozsudku. Ústavný súd nie je ďalšou „odvolacou inštanciou“, a preto nie je jeho úlohou opätovne rozhodovať o podanom odvolaní proti rozsudku okresného súdu. Z uvedeného dôvodu považoval ústavný súd vyjadriť sa iba k týmto podstatným skutočnostiam uvedeným v sťažnosti.

Podstatou sťažnosti je nesúhlas sťažovateľov s právnym posúdením zmluvy, na základe ktorej užívali pozemok, ku ktorému sa určovacou žalobou domáhali určenia vlastníckeho práva. Zatiaľ čo sťažovatelia tvrdia, že napriek tomu, že v názve je uvedené, že ide o nájomnú zmluvu, „*podľa jej obsahu a vtedy platného právneho režimu sa jednalo o dohodu o bezplatnom užívaní pozemku za účelom výstavby rekreačnej chaty*“, podľa názoru okresného súdu a krajského súdu išlo o neplatnú nájomnú zmluvu. Ústavný súd konštatuje, že dôvody, pre ktoré posúdil okresný súd, resp. krajský súd zmluvu ako neplatnú nájomnú zmluvu, sú v odôvodnení rozsudkov zrozumiteľne uvedené. Sťažovatelia v sťažnosti neuvádzajú žiadne argumenty, ktorými by právny názor všeobecných súdov spochybnili. Ústavný súd poukazuje na to, že sťažovatelia v návrhu na určenie vlastníckeho práva uvádzajú, že s JRD S. uzatvorili nájomnú zmluvu a že vlastnícke právo k pozemku nadobudli vydržaním, keďže tento užívali nepretržite po dobu 10 rokov. Podľa § 872 ods. 1

Občianskeho zákonníka právo osobného užívania pozemku vzniknuté podľa doterajších predpisov, ktoré trvá ku dňu nadobudnutia účinnosti tohto zákona, mení sa dňom účinnosti tohto zákona na vlastníctvo fyzickej osoby. Ustanovenie § 8 ods. 1 zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckeho vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov tým nie je dotknuté. Pokiaľ by skutočne sťažovatelia mali právo osobného užívania pozemku, ako tvrdia, jeho vlastníckmi by sa stali 1. januára 1992 (deň účinnosti § 872 ods. 1 Občianskeho zákonníka). V tom prípade však nebol dôvod na to, aby sa domáhali určenia vlastníckeho práva z titulu vydržania.

Ústavný súd už pri svojej rozhodovacej činnosti opakovane vyslovil, že skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom všeobecného súdu nestotožňuje, nemôže viesť k záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti tohto názoru a nezakladá ani oprávnenie ústavného súdu nahradiť jeho právny názor svojím vlastným (I. ÚS 188/06). Táto okolnosť nemôže byť dôvodom na vyslovenie porušenia sťažovateľovho základného práva už aj z toho dôvodu, že ústavný súd nie je opravnou inštanciou vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov (I. ÚS 19/02).

Pokiaľ sťažovatelia argumentujú rozsudkom okresného súdu sp. zn. 13 C 86/2002 z 31. októbra 2005, je potrebné uviesť, že medzi nadobudnutím vlastníckeho práva vydržaním na základe neplatnej kúpnej zmluvy a neplatnej nájomnej zmluvy pre účely nadobudnutia vlastníckeho práva vydržaním je zásadný rozdiel. Pri neplatnej kúpnej zmluve sa kupujúci domnieva, že sa stal vlastníkom kupovanej nehnuteľnosti, a teda je dobromyseľný v tom, že mu patrí vlastnícke právo. Pri neplatnej nájomnej zmluve sa môže nájomca iba domnievať, že mu patrí právo nehnuteľnosť užívať, teda jeho dobromyseľnosť sa vzťahuje iba na právo užívania nehnuteľnosti. Nie je však dobromyseľný v tom, že mu patrí vlastnícke právo k nehnuteľnosti. Nič na tom nemení ani dĺžka užívania nehnuteľnosti, pretože vlastnícke právo nie je možné nadobudnúť ani v prípade, ak by bola nehnuteľnosť užívaná po celú zákonom predpokladanú vydržaciú dobu na základe platnej nájomnej zmluvy. Ako správne krajský súd v napadnutom rozsudku uviedol, „*V súvislosti s dlhodobým užívaním veci v nájme nemôže dôjsť k premene nájmu na vlastnícke právo...*“. Je potrebné zdôrazniť, že práve v súvislosti so skúmaním

dobromyseľnosti sťažovateľov je dôležité, od akej právnej skutočnosti odvádzajú samotní sťažovatelia právo užívania sporného pozemku. Pokiaľ sťažovatelia boli presvedčení o tom, že pozemok užívajú na základe nájomnej zmluvy, a v skutočnosti by išlo z ich strany o omyl, ako to tvrdí právny zástupca sťažovateľov v odvolaní proti rozsudku okresného súdu, nemohli byť už dobromyseľní v tom, že im vlastnícke právo k pozemku patrí, a tak neboli naplnené predpoklady vyžadované Občianskym zákonníkom na nadobudnutie vlastníckeho práva vydržaním.

Sťažovatelia tiež namietajú, že okresný súd bez odôvodnenia odmietol návrh na vykonanie dôkazov – výsluchov svedkov. Ústavný súd z odvolania podaného sťažovateľmi proti rozsudku okresného súdu zistil, že sťažovatelia v ňom okrem iného namietali aj túto skutočnosť, pričom v odvolaní uviedli, že *„svedkovia by jednoznačne potvrdili, že skutočne nielen žalobcovia ale i ďalší vlastníci rekreačných chat v rekreačnej oblasti S., dlhé desaťročia nerušene užívali nielen svoje legálne rekreačné chaty, ale i príľahlý pozemok a až do momentu keď tieto pozemky odkúpila žalovaná v 1. rade, i títo majú podobné problémy ako žalobcovia“*.

Dokazovanie v občianskom súdnom konaní prebieha vo viacerých fázach; od navrhnutia dôkazu, jeho zabezpečenie, vykonanie až po následné vyhodnotenie. Kým navrhovanie dôkazov je právom a zároveň procesnou povinnosťou účastníkov konania, len súd rozhodne, ktorý z označených (navrhnutých) dôkazov vykoná. Uvedené predstavuje prejav zákonnej právomoci všeobecného súdu korigovať návrhy účastníkov na vykonanie dokazovania sledujúc tak rýchly a hospodárny priebeh konania a súčasne zabezpečiť, aby sa zisťovanie skutkového stavu dokazovaním držalo v mantineloch predmetu konania a aby sa neuberalo smerom, ktorý z pohľadu podstaty prerokovávanej veci nie je relevantný. V prípade, že súd odmietne vykonať určitý účastníkom navrhovaný dôkaz, je jeho zákonnou povinnosťou v odôvodnení rozhodnutia uviesť, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy (§ 157 ods. 2 Občianskeho súdneho poriadku).

Z rozsudku okresného súdu a aj z rozsudku krajského súdu je zrejmé, že skutočnosť dlhodobého nerušeného užívania pozemku zo strany sťažovateľov nebola sporná.

Výsluchom navrhnutých svedkov by sa táto skutočnosť iba opakovane potvrdila. Pre zistenie skutkového stavu výsluch navrhnutých svedkov nemal žiadny význam a nevykonaním navrhnutých dôkazov sa sťažovatelia nedostali do nevýhodnejšieho postavenia ako druhá strana v konaní. Ústavný súd preto konštatuje, že skutočnosť, že okresný súd a následne ani krajský súd neuviedli dôvody, pre ktoré sťažovateľmi navrhnuté dôkazy (výsluchy svedkov) neboli vykonané, nemôže viesť k záveru o porušení ich práv.

Z uvedených dôvodov ústavný súd sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu čl. 13, čl. 17 a čl. 41 dohovoru rozsudkom krajského súdu

Podľa čl. 13 dohovoru každý, koho práva a slobody priznané týmto dohovorom boli porušené, musí mať účinné právne prostriedky nápravy pred národným orgánom, aj keď sa porušenia dopustili osoby pri plnení úradných povinností.

Podľa čl. 17 dohovoru nič v tomto dohovore nemožno vykladať tak, akoby dávalo štátu, skupine alebo jednotlivcovi akékoľvek právo vyvíjať činnosť alebo dopustiť sa činov zameraných na zničenie ktoréhokoľvek z tu priznaných práv a slobôd alebo na obmedzovanie týchto práv a slobôd vo väčšom rozsahu, než to dohovor ustanovuje.

Podľa čl. 41 dohovoru ak súd dospeje k záveru, že bol porušený dohovor alebo jeho protokoly, a ak vnútroštátne právo dotknutej Vysokej zmluvnej strane umožňuje len čiastočnú nápravu, súd prizná v prípade potreby poškodenej strane spravodlivé zadosťučinenie.

Pokiaľ sťažovatelia v petite sťažnosti doručenej ústavnému súdu namietajú aj porušenie čl. 13, čl. 17 a čl. 41 dohovoru, v jej odôvodnení neuviedli žiadne konkrétne dôvody pre toto svoje tvrdenie. Zo sťažnosti sťažovateľov nie je zrejmé, z akého dôvodu

malo dôjsť k porušeniu týchto ich práv, hoci jednou z náležitostí sťažnosti podanej ústavnému súdu podľa § 20 ods. 1 zákona o ústavnom súde je i odôvodnenie návrhu. Navyše, je potrebné uviesť, že čl. 41 dohovoru neobsahuje žiadne konkrétne právo, ale upravuje postup Európskeho súdu pre ľudské práva pri rozhodovaní o finančnom zadosťučinení pri porušení práv chránených dohovorom. Ústavný súd preto považoval sťažnosť sťažovateľov v tejto jej časti za zjavne neopodstatnenú a podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ju aj v tejto časti odmietol.

K namietanému porušeniu čl. 20 ústavy rozsudkom krajského súdu

K sťažovateľmi namietanému porušeniu práv hmotnoprávneho charakteru podľa čl. 20 ústavy ústavný súd uvádza, že absencia porušenia ústavnoprocených princípov v zásade vylučuje založenie sekundárnej zodpovednosti všeobecných súdov za porušenie základných práv sťažovateľa hmotnoprávneho charakteru (m. m. IV. ÚS 116/05). Ústavný súd totiž v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (napr. II. ÚS 78/05) zastáva názor, že všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplýva z toho, že všeobecný súd súčasne porušil ústavnoprocené princípy vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy.

Vzhľadom na to, že ústavný súd nezistil namietané porušenie označeného základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, nebolo možné vysloviť ani porušenie základných práv podľa čl. 20 ústavy.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľov aj v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Z uvedených dôvodov rozhodol ústavný súd tak, ako to je uvedené vo výrokovej časti tohto rozhodnutia.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 20. februára 2013